

E - BULLETIN

SLOVENSKÝ INŠTITÚT V PRAHE

Marec 2024 | Výstava BALADY O POLIACH A HORÁCH, Rastislav Podoba - Večer v horách, šelak a akryl na plátně, 2023

LITERATÚRA

ROK LITERATÚRY A TANEČNÉHO UMENIA

FOKUS NA SÚČASNÚ SLOVENSKÚ LITERATÚRU - celoročný cyklus

prezentácie kníh finalistov literárnej ceny Anasoft litera

SOŇA URIKOVÁ – *DÔVOD NA RADOSŤ*

Hostia: **Soňa Uriková, Koloman Kertész Bagala**

Moderuje: Jakub Pavlovský

20. 3. 2024 o 19:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1, Praha 1

V marci sa v rámci celoročného literárneho cyklu s názvom *Fokus na súčasnú slovenskú literatúru* sa predstaví v rámci *Roku slovenskej literatúry a tanečného umenia*, nota bene pri príležitosti Mesiaca knihy, minuloročná laureátka prestížneho slovenského literárneho ocenenia Anasoft Litera Soňa Uriková. Okrem nej bude hosťom debaty, ktorá sa tentokrát uskutoční v galérii Slovenského inštitútu v Prahe (Hybernská 1), aj známy slovenský vydavateľ Koloman Kertész Bagala, ktorý v januári získal od prezidentky Zuzany Čaputovej štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra III. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenskej republiky v oblasti kultúry a umenia.

Autorka Soňa Uriková | Foto: SLC

Soňa Uriková (*1988) vyštudovala filmovú scenáristiku a dramaturgiu na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Získala hlavnú cenu v súťaži Poviedka 2011, prémiiu v súťaži Poviedka 2012, Hlavnú cenu v súťaži Jašíkove Kysuce 2011, 2. miesto v súťaži Medziriadky 2013. Publikovala v zborníkoch Poviedka 2011 a 2012. Debutovala zbierkou poviedok *Živé ploty* (2015), za ktorú získala prémiiu Ceny Ivana Kraska. V rámci Ceny Nadácie Tatra banky za umenie získala cenu v kategórii Mladý tvorca za literatúru. V roku 2023 jej odborná porota udelila cenu Anasoft litera za zbierku poviedok *Dôvod na radosť*.

Obálka knihy Dôvod na radosť | Foto: SLC

Autorka v knihe poviedok načrtáva obrazy vzťahov medzi rodičmi a deťmi, starými rodičmi a vnúčatami, slimákmi a králikmi. Zaobíde sa bez veľkých gest a so zmyslom pre zápletku sa sústreďuje na detail, pretože to podstatné sa často ukrýva v zdanlivo nepodstatnom, nevypovedanom a nepomenovateľnom. Postavy hľadajú svoju ľudskú hodnotu napriek pocitu nedostatočnosti, vybočujú z preferovanej normy a ocitajú sa v rozporuplných životných situáciách. Dospievajúce dievčatá, mladé ženy bez jasnej perspektívy či pochybujúce matky: všetkým sa po istej životnej skúsenosti akosi zákonite odnechce.

Koloman Kertész Bagala (*1964) vyštudoval Strednú priemyselnú školu chemickú v Banskej Štiavnici. Roku 1991 založil literárnu a kultúrnu agentúru L. C. A. a začal vydávať výhradne pôvodnú slovenskú literatúru. Venuje sa tiež organizácii literárnych podujatí a súťaže Poviedka. V súčasnosti je tvárou rešpektovaného vydavateľstva KK Bagala, ktoré systematicky podporuje publikačnú činnosť etablovaných aj začínajúcich slovenských autoriek a autorov.

Pripravili:

Slovenský inštitút v Prahe a Slovenské literárne centrum a 1. Podzemní antikvariát.

PREZENTÁCIA KNIHY *OBRAZY ROMEA CASTELLUCCIHO*

Prednáška autoriek knihy – opernej historičky a vedeckej pracovníčky SAV **Michaely Mojžišovej** a teatrologičky **Dáše Čiripovej**, spojená s prezentáciou a reflexiou knihy za účasti českej teatrologičky **Veroniky Valentovej** a slovenského operného kritika **Ruda Lešku**.

Moderuje: Ľubica Krénová

26. 3. 2024 o 18:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1, Praha 1

Slovenský inštitút v Prahe, Teatrologická spoločnosť, Inštitút umenia – Divadelný ústav a časopis Divadelní revue srdečne pozývajú na prednášku, prezentáciu a diskusiu o publikácii o významnom predstaviteľovi európskej divadelnej avantgardy Romeovi Castelluccim (1960), ktorý je považovaný za jedného z najkontroverznejších, ale aj najinšpiratívnejších tvorcov súčasného činoherného, operného a fyzického divadla.

Foto: IDU

Predstavovaná kniha *Obrazy Romea Castellucciho*, ktorá vyšla v roku 2023 vo vydavateľstve Asociácia Corpus, má za cieľ priblížiť formovanie režisérovej divadelnej poetiky prostredníctvom emblematických operných a hudobno-divadelných inscenácií posledných rokov. O knihe aj režisérovej tvorbe budú diskutovať operná historička a kritička Michaela Mojžišová (autorka knihy), teatrologička Veronika Valentová (recenzentka *Divadelnej revue*) a grafická dizajnérka Nora Nosterská (nakladateľka publikácie). Moderuje teatrologička Dagmar Čiripová (autorka úvodnej štúdie).

Anotácia publikácie:

Jednou z ambícií súčasného divadelného umenia je kritické prehodnocovanie kodifikovaných vzorcov reality z pohľadu doby, v ktorej je vytvárané. K režisérom, ktorí svoju tvorbu zakladajú na archetypálnych témach ľudskej existencie a zároveň ich predkladajú v (re)interpretáciách odrážajúcich skúsenosti moderného človeka, patrí aj taliansky divadelník Romeo Castellucci – od osemdesiatych rokov 20. storočia predstaviteľ divadelnej európskej avantgardy, v súčasnosti jeden z najinšpiratívnejších i najkontroverznejších tvorcov činoherného, operného a fyzického divadla. Jeho poetika reprezentuje v kontexte vývinu európskeho divadla zásadnú tendenciu, a to tak na úrovni vizuality, ako aj interpretácie tém.

Poetiku Castellucciho inscenácií výrazne determinuje skutočnosť, že pôvodne vyštudoval scénoграфию a maliarstvo. No obraz nie je pre neho len inštrumentom budovania scénického jazyka, ale aj subjektom filozofickej, estetickej a etickej reflexie. Práve prostredníctvom metódy búrania obrazov, resp. ikon kresťanského kultu či antických európskych základov vzniká miesto pre obrazy a výklady nové, provokujúce, atakujúce. Inscenácia v jeho ponímaní je vždy akýmsi mystickým rituálom.

Napriek tomu, že práca Romea Castellucciho prostredníctvom textov slovenských recenzentov sprostredkovane rezonuje aj v tunajšom divadelnom prostredí, dosiaľ u nás nebola teatrologicky dôslednejšie spracovaná. Monografia *Obrazy Romea Castellucciho* ponúka odbornú reflexiu vybraných inscenácií svetoznámeho talianskeho divadelníka s akcentom na najnovšiu etapu jeho tvorby, v ktorej sa prioritne venuje opernému a hudobnému divadlu. Autorka publikácie, operná historička a kritička Michaela Mojžišová, v analýze tejto časti Castellucciho tvorby nadväzuje na úvodnú štúdiu teatrologičky Dáše Čiripovej, ktorá približuje predchádzajúce tridsaťročné pôsobenie Romea Castellucciho a formovanie jeho špecifickej divadelnej poetiky prostredníctvom emblematických inscenácií tohto obdobia.

Vstup na prednášku je voľný. Aktuálne informácie o podujatí nájdete aj na [tomto odkaze](#).

Pripravili:

Slovenský inštitút v Prahe, Teatrologická spoločnosť, Inštitút umenia – Divadelný ústav
a časopis Divadelní revue.

SCÉNICKÉ UMENIE

ROK LITERATÚRY A TANEČNÉHO UMENIA

NOC DIVADIEL 2024: FOLKY-POLKY

Premeňte sa v tanečníka s umeleckým vedúcim profesionálneho telesa SĽUK!

23. 3. 2024 o 18:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hyberská 1, Praha 1

Súčasťou divadelného umenia je aj tanec a preto Slovenský inštitút v Prahe pri príležitosti *Roku slovenskej literatúry a tanečného umenia* v rámci Noci divadiel 2024 pozýva na jedinečný tanečný workshop v štýle worldmusic pod vedením lektora profesionálneho slovenského umeleckého telesa SĽUK.

Proměna | Foto: nocdivadiel.cz

Folky-polky sú spojením ľudového tanca a aerobiku. Cvičenie kombinuje dynamické prvky ľudového tanca s aeróbnymi pohybmi v rytme chytlavej ľudovej hudby. Folky-polky sú pre každého, kto rád tancuje a hýbe sa.

Hodinu povedie tanečný pedagóg a choreograf Stanislav Marišler, ktorý je umeleckým vedúcim Slovenského ľudového umeleckého kolektívu (SĽUK) – profesionálneho umeleckého súboru pôsobiaceho v oblasti umeleckej interpretácie tradičnej ľudovej kultúry.

Výsledkom tanečného workshopu v Slovenskom inštitúte v Prahe bude tanečná kombinácia z repertoáru tanečného divadla SĽUK, v ktorom sa účastníci a účastníčky premenia na tanečníkov a tanečnice.

Prineste si pohodlné oblečenie a obuv a hurá na parket!

Dĺžka: 60 minút

Európsky projekt **Noc divadiel**, ktorého cieľom je prezentovať divadlo tvorivým spôsobom v netradičnej forme, každoročne ponúka nočné prehliadky, divadelné dielne, diskusie s tvorcami, predstavenia a performancie – zdarma alebo za symbolické vstupné. V Českej republike projekt koordinuje Institut umění – Divadelní ústav a v sobotu 23. 3. 2024 zrealizuje v poradí už dvanásť ročník podujatia, tentokrát s podtitulom *Premena*.

Aktuálne informácie o programe môžete sledovať na tomto [odkaze](#).

Doc. Mgr. art. Stanislav Marišler, ArtD. (*1976, Brezno) absolvoval štúdium pedagogiky ľudového tanca na Hudobno-tanečnej fakulte Vysoké školy múzických umení v Bratislave, ktoré v roku 2006 zavŕšil interným doktorátom. Od roku 2010 pôsobí ako umelecký vedúci Slovenského ľudového umeleckého kolektívu a od roku 2018 je tiež docentom na Katedre tanečnej tvorby VŠMU v Bratislave.

Od roku 1995 do roku 2006 bol tanečníkom a sólistom umeleckého súboru Lúčnica, v rokoch 2006 až 2010 bol tanečným pedagógom US Lúčnica, v rokoch 2007 až 2013 pedagógom pre ľudový tanec v „Doplnkovom vzdelávaní tanečnej pedagogiky“ súkromnej ZUŠ Liptovský hrádok, od roku 2007 tiež umeleckým vedúcim skupiny tanečného humoru Všetechníci. Od roku 2009 je spoluorganizátorom festivalu Bystrická folklórna Haravara.

Okrem toho účinkoval v rôznych tanečných projektoch, napríklad *Cigáni idú do neba* (Nová scéna – Bratislava, choreografia Ján Ďurovčík), *GASP*, *GASP 2* a *GASP 3* (choreografia Ján Ďurovčík), *Husári* (VUS Jánošík – Zvolen, choreografia Martin Urban), *Husľovačka* a *Husľovačka 2* (Dragúni, KMAF), *Tanec medzi črepinami* (Marek Ťapák, choreografia Ervín Varga).

Venoval sa tiež choreografickej tvorbe v amatérskych aj profesionálnych folklórnych súboroch po celom Slovensku. Významné je predovšetkým jeho pôsobenie v súboroch SL'UK, VUS Ondráš – Brno, VUS Jánošík – Zvolen či Lúčnica.

Ako pedagóg viackrát hosťoval v zahraničí, napríklad v Maďarskom štátnom súbore v Budapešti, na pražskej Akadémii múzických umení, v brnianskom súbore Ondráš, na Pražskom štátnom konzervatóriu či na pekinskej Beijing dance academy.

Pripravili:

Slovenský inštitút v Prahe, Noc divadiel a SL'UK.

VIZUÁLNE UMENIE

BALADY O POLIACH A HORÁCH

Výstava troch súčasných slovenských vizuálnych umelcov – Tomáša Žemlu, Rastislava Podobu a Andreja Haršányho – v kurátorskej koncepcii českého kurátora a galeristu Jana Čejku.

Vernisáž 29. 2. 2024 o 18:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1

Balady o poliach a horách predstavujú diela troch výrazných slovenských umelcov spätých s krajinou: maliarov Tomáša Žemlu a Rastislava Podobu a sochára Andreja Haršányho. Autorov, ktorí krajinu vnímajú v previazanosti s človekom natolko, že sa skrze ňu vzťahujú na tému domova. S mimoriadnou citlivosťou podávajú správu o vlastných domovoch, ktoré zďaleka nekončia zatvorenými dverami a strechou im je samotné nebo.

Avšak rovnako úprimne sa vyjadrujú o ďalekosiahlych premenách kolektívneho prostredia, či už prírodného alebo duchovného. Tieto premeny síce nie sú badateľné v krátkom horizonte, no o to intenzívnejšie môžu narušiť stálosť, ktorá je pre vznik domova podmienkou. S menovanými autormi sa ocitáme naprieč Slovenskom – nielen v Podunajskej nížine a podhorí Malých aj Bielych Karpát, ale napríklad aj na úpätiach Malej a Veľkej Fatry či Nízkyh a Vysokých Tatier. Svedkami sme tiež rozmanitých tvorivých techník a prístupov, ktoré majú k vyjadrenej prírode rovnako blízko ako k autorom samotným.

Text kurátora Jana Čejku:

Tomáš Žemla, Rastislav Podoba a Andrej Haršány sú umelci domova. Ich domov však nemá strechu alebo kľúč. Nie je adresou. Je to oveľa rozmanitejšie útočisko, o ktorom sa vyjadrujú pomocou krajiny. Krajinu vnímajú v silnom previazaní s človekom. Je to krajina kultúrna – zažívajúca dlhoročné premeny spôsobené ľudskou činnosťou. Konkrétne zaznamenávajú poľnohospodárske oblasti Podunajskej nížiny a podhorí Malých aj Bielych Karpát alebo skrotenú divočinu na úpätiach Malej aj Veľkej Fatry či Nízkych a Vysokých Tatier. Vždy to sú ale miesta, ku ktorým majú osobný vzťah. Vyrastali v nich. Športujú v nich. Alebo sa v nich jednoducho len dnes a denne prechádzajú. Vnímajú teda oveľa viac ich jedinečnosť a nepocitujú k nim ľahostajnosť.

Tomáš Žemla - *Light-field XXI*,
olej na plátně, 2023

Tomáš Žemla (*1984) pochádza z rodiny poľnohospodárov. Je doma medzi poľami pri Trnave. Pozná dobre ich premeny aj jednotlivé plodiny. Pozná aj ťažkú prácu, ktorá sa k poľnohospodárskemu životu viaže. Prostredie polí sa teda prirodzene stalo základom jeho tvorivého jazyka a presiaklo nielen do jeho obvyklých námetov, ale aj do samotnej maliarskej techniky – čiarovania. Používa tisíce čiarok v prísne pravidelných radoch a sklone. Nanáša ich navyše v niekoľkých vrstvách, z čoho vznikajú unikátne farebné súhry. Čiarkami potom neimituje iba štruktúru prírodnín (napríklad práve obilnín), ale sleduje napr. aj farbu svetla danej dennej hodiny či ročného obdobia.

Rovnako nimi vypovedá o usilovnosti, disciplíne a rutine, ktorá je ľuďom v tejto oblasti vlastná. Aj napriek všetkej prácnosti sú však jeho obrazy pozoruhodne pokojné. Akoby poľné krajiny ponúkali skrz svoje usporiadanie až akýsi duchovný zážitok. V neposlednom rade mu ide aj o poznanie všetkých zákutí jeho domoviny. A tak jeho pozornosť zaujali okrem iného remízky. Malé uzavreté svety, ktoré si naprieč nekonečnými lánmi sem a tam nájdú svoje miesto. Zatiaľ čo na poliach rastie všetko podľa striktné zabehnutých koľají (traktora), v remízkach to pripomína džungľu. Sú poliam tým najlepším protikladom. Poriadok tam človek nenájde. Často do nich nevedie ani žiadna cesta. O to viac to v nich ale žije. Sú útočiskom pre faunu aj flóru podobne ako pre človeka dedinský dom a prelínajú sa v nich všetky fázy života.

Rastislav Podoba - *Večer v horách*,
šelak a akryl na plátně, 2023

Rastislav Podoba (*1975) žije, učí a tvorí v Banskej Bystrici, vo vstupnej bráne do hôr. A práve hory a lesy sú ústredným motívom jeho života, hoci spracováva napríklad aj mestskú alebo tiež nížinnú krajinu. Hory vníma ako určitý protipól k ľudským sídlam. Kopce v jeho obrazoch sú síce pretkané cestami, zasiahnuté ťažbou a sú tiež rozparcelované, no zároveň stále vzdorujú vznešenosťou, obdivným odporom, úplnému ovládnutiu človekom. Rastislav Podoba toto napätie sleduje z blízkosti plenéristu, hoci maľuje v ateliéri. Miesta, ktoré zachytáva, totiž často pozná osobne. Pri pobyte v nich si navyše všima aj tie najjemnejšie detaily, predovšetkým textúry prírodnín. A tak keď sa vráti do ateliéru a vezme do rúk najrôznejšie satelitné a iné snímky, môže ich porovnávať a kombinovať s vlastnou skúsenosťou. V jeho obrazoch sa tak miešajú najrôznejšie maliarske tvorivé prístupy.

Na jednej strane jeho malba pôsobí prepočítane a konštruovane ako najrôznejšie vedecké snímky. Na stranu druhú je voči prírode v zachytenej oblasti autentická, rešpektuje tamojšie tvaroslovie, materiálnosť, živelnosť. Je to malba hutná, vrstevnatá a hoci je silne expresívna, vidno za ňou strávený čas. V zobrazených krajinách potom čas plynie tiež. Nie sú to obrazy okamihu. Sú časozberom ľudskej činnosti. Rastislav Podoba v krajinách zachytáva, ako jeden domov mizne a neviditeľne, v dlhodobom intervale, pomaly vzniká iný. Zachytáva proces zdomácnovania.

Andrej Haršány - *Pieta*, dřevo, 2018

Andrej Haršány (*1984) je ako poľnohospodár spätý s poľami (sám vlastní malú vinicu) a ako horolezec s horami. Má teda blízko k obom vystavujúcim, no na rozdiel od nich pracuje s prírodninami priamo. Vytvára sochy z dreva, kameňov či kože. Niektoré materiály na tvorbu si zháňa v prírode na vlastnú päsť. Neustále vyhľadáva prírodniny takých tvarov, že ich pre výsledné zhotovenie diela stačí len očistiť a ľahko opracovať. Aj túlanie sa krajinou je teda u neho tvorbou a príroda mu v tvorivej práci výrazne asistuje. Málokedy vytvára diela len tak. Pri výstavách sa zoznamuje s priestorom a obvykle do neho tvorí aspoň časť sôch na mieru. V prírode tiež nachádza lokality, do ktorých umiestňuje svoje sochy. Krása a tvar samotného materiálu sú úplne zásadné pre jeho prvotnú myšlienku a celkovo potom vníma prírodu v prelínaní s človekom. Dialektika človek-príroda u Andreja Haršányho mizne. V prírodninách vidí figurálne torzá.

Jeho sochy sú metamorfózami tiel, metaforami ľudského konania, ktoré sú si podobné s tými z pohanskej mytológie alebo biblických alegórií. V jeho dielach sa človek vracia späť ku koreňom a príroda sa stáva súčasťou duchovného, symbolického nazerania na všetok okolitý svet.

Vystavujúci autori nás teda vo svojej tvorbe akoby sprevádzajú naprieč Slovenskom. Nereprezentujú však Slovensko z turistického sprievodcu. Ukazujú pohľad, ktorý si človek musí odžiť. Ich diela nakoniec zďaleka nie sú len o poliach a horách. Sú plné slovenskej rurálnej a duchovnej minulosti. Nečakaných síl všedného okamihu. Pomínuteľnosti dokonca zdanlivo nemenných miest (národné parky a rezervácie). Symbolov a ďalších krás, ktoré môže sprostredkovať len ten, kto je pozorný, trpezlivý a prijme ich za súčasť svojho domova.

Jan Čejka, kurátor

Výstava potrvá do 11. 4. 2024.

Prípravili:

Slovenský inštitút v Prahe v spolupráci s Veľvyslanectvom Slovenskej republiky v ČR.

HUDBA

ORGANOVÝ RECITÁL ZUZANY FERJENČIKOVEJ

Vystúpenie slovenskej organistky v prestížnej Smetanovej sieni v pražskom Obecnom dome.

23. 3. 2024 o 11:00 | Obecní dom, Smetanova sieň

V spolupráci so Symfonickým orchestrom hl. m. Prahy FOK odohrá v pražskom Obecnom dome koncert výrazná osobnosť slovenského organového umenia Zuzana Ferjenčíková. Okrem jej vlastných kompozícií zaznejú aj skladby od Petra Iljiča Čajkovského, Jahanna Sebastiana Bacha, Franza Lista, Bohuslava Martinů či Jeana Guilloua.

Zuzana Ferjenčíková je slovenská organistka, klaviristka a skladateľka. Od raného detstva sa vzdelávala v súlade s ruskou klavírnou tradíciou (Ol'ga Ormišová, Jevgenij Irshai). Organ študovala na konzervatóriu v Banskej Bystrici a na univerzitách v Bratislave a vo Viedni (Milan Hric, J. V. Michalko, Peter Planyavsky). Bola tiež žiačkou legendárneho francúzskeho skladateľa, organistu a pianistu Jeana Guilloua.

Je držiteľkou mnohých ocenení z medzinárodných súťaží a v roku 2004 ako prvá žena získala prvú cenu na Medzinárodnej improvizáčnej organovej súťaži v holandskom Haarleme. V roku 2021 bola vymenovaná za profesorku organu na Codarts University v Rotterdame. Založila Spoločnosť Franza Liszta vo Viedni a pôsobí ako jej prezidentka. Okrem toho pravidelne vedie odborné kurzy a zasedá v porotách na medzinárodných organových súťažiach.

Od roku 2015 žije vo Švajčiarsku a venuje sa koncertnej a nahrávacej kariére, pričom sa orientuje predovšetkým na obdobie romantizmu (diela Franza Liszta), ale tiež na hudbu 20. storočia, najmä na skladby Jeana Guilloua a Marcela Duprého, no píše tiež vlastné koncertné skladby pre organ a klavír. Od roku 2018 nahráva výhradne pre nemeckú nahrávaciu spoločnosť MDG (Musikhaus Dabringhaus und Grimm).

Koncert sa koná v spolupráci s Obecným domom a s podporou Slovenského inštitútu.

Vstupenky si môžete zakúpiť na tomto [odkaze](#).

LACO KERATA: *BÁSNIK*

KK Bagala, Levice 2023

Zbierka krátkych básní, krátkych poviedok a krátkych drám pobaví, poteší i prinúti k zamysleniu. Knihu ilustroval Milan Prekop.

Foto: kkbagala.sk

Foto: slovart.sk

MARIAN JASLOVSKÝ, JANA VARGOVÁ: *MARIÁN VARGA. NEBO, PEKLO, RAJ*

Slovart, Bratislava 2023

Neautorizovaná biografia Mariána Vargu (1947 – 2017) je zostavená z množstva rozhovorov, fikcií, anekdot, ale predovšetkým autentických minipríbehov od jeho spolupútnikov – ľudí, ktorí spoluvytvárali hudobníkov svet a priamo sa dotýkali jeho zložitej, no charizmatickej osobnosti.

VÝSTAVA: SIMONA ČEKOVSKÁ – *LEBENSLANGERSCHICKSALSSCHATZ*

1. 2. – 6. 3. 2024 | GRAM Prague, Záhřebská 23/25, 120 00 Praha 2

Simona Čekovská | Foto: instagram.com/simonaminkí/

Slovenský inštitút v Prahe dáva do pozornosti výstavu abstraktného umenia slovenskej maliarky.

Začiatkom februára otvorila Simona Čekovská vernisáž dynamickej a nadčasovej kolekcie, ktorá nesie názov *Lebenslangerschicksalsschatz*. Vystavené diela sú poctou stáročiami overených malieb, pričom jej najväčšia náklonnosť patrí obrazom Elisabeth Vigée-LeBrun, ktorá je známa svojou ženskosťou, pionierskym duchom a mimoriadnym talentom.

Štúdium histórie umenia priviedlo Simonu k tvorbe jedného z najväčších diel výstavy – *Centuries Past*. Tento dramatický abstraktný portrét barokovej maľby bol inšpirovaný Rubensom a spája v sebe minulosť aj súčasnosť.

OSOBNOSŤ

ADELA OSTROLÚCKA (31. marca 1824, Ostrá Lúka – 18. marca 1853, Viedeň)

V marci uplynie dvesto rokov od narodenia priekopníčky ženskej vzdelanosti a emancipácie na Slovensku Adely Ostrolúckej, dcéry šľachtica, sudcu a podžupana Zvolenskej stolice Mikuláša Ostrolúckeho a Alžbety rod. Gostonyi.

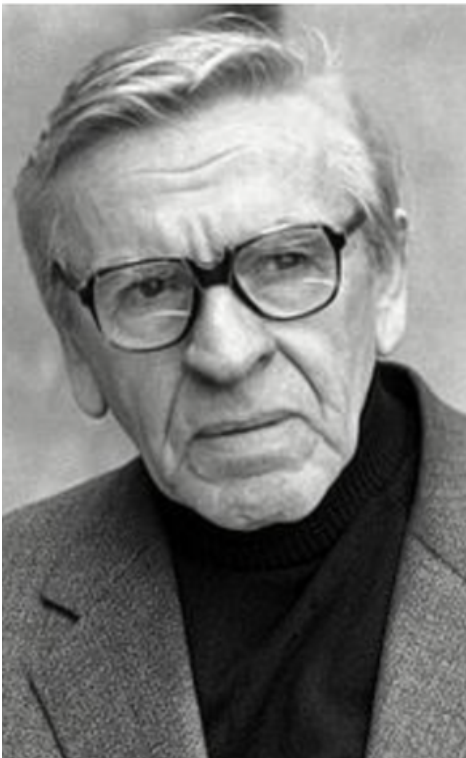
Adela bola všestranne nadaná žena s mnohými záujmami a neustálou túžbou po kultivovaní ducha a spolu s bratom Gejom sa im dostalo výnimočného vzdelania. Bola polyglotkou s mimoriadnym jazykovým nadaním, ovládala latinčinu, gréčtinu, nemčinu, francúzštinu a angličtinu. Okrem toho vynikala tiež v hudbe, bola žiačkou popredného budapeštianskeho hudobného skladateľa Františka Erkela, ktorý je okrem iného autorom maďarskej hymny, a znechala po sebe obsiahlu hudobnú pozostalosť.

Jedným z jej výnimočných učiteľov bol aj Ľudovít Štúr, s ktorým udržiavala známosť po dobu približne siedmich rokov až do svojej predčasnej smrti. Vďaka Štúrovi si budovala vzťah ku slovenskému jazyku a literatúre. Adela Ostrolúcka sa stala súčasťou slovenského historického kánonu ako „životná láska“ Ľudovíta Štúra, no v skutočnosti sa o ich vzťahu, ako aj o nej samotnej, v prameňoch dochovalo pomerne málo informácií. Nenaplnená láska dvojice a život mladej šľachtickej sa stali námetom knihy Ľuda Zúbka Jar Adely Ostrolúckej, no historici postupne vyvracajú legendy, ktorými je ich vzťah opletený. Písomne sú doložené iba Štúrove návštevy u Ostrolúckych a zmienky o Adele v korešpondencii, ktorú udržiaval s jej matkou či s Jozefom Miloslavom Hurbanom.

Po významnom rode Ostrolúckych sa zachovali zbierky cínových a medených predmetov, porcelánu, zbraní, fajok, nábytku, náramkov, textilu, slnečníkov, vejárov a iných predmetov, ako tiež bohatá knižnica s viac ako päťtisíc zväzkami, medzi ktorými figuruje aj viac ako štyristo zväzkov notového materiálu vydaného v rozličných krajinách Európy, ktorý patril Adele Ostrolúckej. S niektorými skladateľmi mala aj priame styky, keďže jej noty podľa záznamov osobne venovali.

Adela Ostrolúcka pred 161 rokmi vo Viedni, kde Ostrolúcki zvykli tráviť zimu, podľahla vo veku dvadsaťosem rokov týfusu. Jej telesné pozostatky boli po jej smrti prevezené do jej rodnej obce, Ostrej Lúky, kde sú uložené v rodinnej hrobke. V roku 2014 bola v Ostrej Lúke na priečelí Obecného úradu odhalená pamätná tabuľa Adely Ostrolúckej.

JOZEF KRONER (20. marca 1924, Staškov – 12. marca 1998, Bratislava)

Jozef Kroner | Foto: fdb.cz

Jozef Kroner je jednou z najvýznamnejších hereckých osobností v dejinách Slovenska. Narodil sa v početnej rodine s dvanástimi deťmi v obci Staškov v okrese Čadca, kde je dnes v jeho rodnom dome zriadené múzeum. Jeho otec bol železničiar, no zároveň ochotnícky divadelník a herecké prostredie tak odmala nebolo cudzie ani Jozefovi a jeho súrodencom. Herectvu sa venoval aj jeho brat Ľudovít Kroner, no tiež jeho manželka Terézia Hurbanová-Kronerová a jeho dcérou je uznávaná herečka Zuzana Kronerová.

Jozef Kroner nikdy neabsolvoval akademické štúdium herectva. Spočiatku sa venoval ochotníckemu divadlu popri práci, pričom najprv pôsobil ako robotník v Trenčíne a neskôr ako kreslič a vedúci dielne v Považských strojárňach v Považskej Bystrici. Keďže mal však výrazný herecký talent, začal v roku 1948 pôsobiť v Armádnom divadle v Martine, dnešnom Slovenskom komornom divadle Martin. Od roku 1956 bol členom činohry Slovenského národného divadla v Bratislave, ktorým zostal až do roku 1984, kedy odišiel do dôchodku.

Medzi divadelné postavy Jozefa Kronera patria napríklad Orgon (*Tartuffe*, 1950, 1953), Jago (*Othello*, 1955), Jožko Púčik (*Jožko Púčik a jeho kariéra*, 1955), Dr. Galén (*Biela nemoc*, 1958), Hanjo Hraschko (*Velká parochňa*, 1965), učiteľ filozofie (*Meštiak šľachticom*, 1960) či Matej Nič (*Pokus o lietanie*, 1980).

Okrem divadla často účinkoval aj v televízii. Predstavil sa v ikonických filmoch a seriáloch ako Kubo (1965), *Živý bič* (1966), *Rysavá jalovica* (1970), *Slovácko sa nesúdi* (1978, 1984), *Sváko Ragan* (1975), *Pacho, hybský zbojník* (1975) či *Tisícročná včela* (1983). Významným míľnikom v jeho kariére bola úloha arizátora Tona Brtko vo filme *Obchod na korze* (1965), ktorý ako prvý československý film získal Oscara.

Jozef Kroner sa tiež venoval písaniu. Ako vášnivý rybár je autorom rybárskych a hereckých humoresiek *Herec na udici* (1970) a *Herec nielen na udici* (1974), ktoré si dokonca sám ilustroval. Pre detských čitateľov napísal knihu *O rybke Beličke* (1983) a navyše hral v mnohých televíznych a rozhlasových večerníčkoch pre deti.

Jozef Kroner, ktorý zomrel 12. marca 1998 v Bratislave, bol výrazným prínosom pre národnú kinematografiu, divadlo, rozhlas aj televíziu a patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenskej kultúry. Vďaka originálnemu hereckému výrazu a hlasovému zafarbeniu vytvoril množstvo neopakovateľných charakterových postáv v komediálnom aj vážnom repertoári. V divadle, filme aj v televízii stvárňoval množstvo postáv dobrých i bezbranných ľudí, v ktorých vynikala presvedčivosť a humanizujúca sila jeho hereckého umenia.

V roku 1967 dostal titul zaslúžilý umelec a v roku 1978 titul národný umelec. Dňa 1. januára 2018 mu prezident Andrej Kiska udelil Pribinov kríž I. triedy (in memoriam). V Ankete 2000 (anketa slovenských filmových novinárov a kritikov) obsadil prvé miesto v kategórii Najlepší slovenský herec 20. storočia.

FESTIVAL MLADÁ KOMEDIE

Bábkové divadlo Žilina: A ako Antarktída

5. 4. 2024 o 18:00 | Divadlo Komédie, Jungmannova 15/1, Praha 1

Inscenácia pre deti od 7 rokov zavedie divákov na Antarktický kontinent – prázdny priestor, ktorému vládne namiesto ľudskej bytosti ukrutná zima. Bližšie informácie nájdete [tu](#).

Divadlo Petra Mankoveckého, Bratislava: Den opričníka

8. 4. 2024 o 19:30 | Divadlo Komédie, Jungmannova 15/1, Praha 1

Rusko v roku 2027. Znovunastolená vláda cára a jeho osobnej polície nazývanej opričníka. Krajina izolovaná od zvyšku sveta na ceste späť do minulosti a barbarstva. Jazyk a myslenie zo 16. storočia v kombinácii s modernou technológiou a ruským nacionalizmom. Metal na javisku, Sorokinov sarkazmus a slovenský rap. Po predstavení bude nasledovať diskusia. Viac [tu](#).

JAROSLAV HAŠEK A SLOVENSKO ALEBO AKO CHUTÍ OVCA V ŽINČICI

17. 4. 2024 o 17:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1

Prezentácie publikácie sa zúčastnia členovia Medzinárodnej spoločnosti Jaroslava Haška – autor publikácie Igor Válek, vnuk Jaroslava Haška Richard Hašek, publicista a spisovateľ František Cinger, psychológ a vysokoškolský pedagóg Jaroslav Novotný, vedúci Literárneho archívu PNP Tomáš Pavlíček a vydavateľka Ľubica Murínová.

FOKUS NA SÚČASNÚ SLOVENSKÚ LITERATÚRU – DUŠO MARTINČOK:

NIEKTO SA NÁJDE

24. 4. 2024 o 19:00 | Slovenský inštitút v Prahe, Hybernská 1

Štvrtá z cyklu literárnych diskusií v spolupráci so Slovenským literárnym centrom bude patriť minuloročnému finalistovi Anasoft litera Dušovi Martinčokovi a jeho zbierke poviedok *Nieкто sa nájde*. Tentokrát bude autorské čítanie spojené s premietaním krátkych filmov študentov a študentiek VŠMU.

FABULAMUNDI PLAYWRITING EUROPE (CENA MARKA RAVENHILLA)

Slovenský inštitút v Prahe sa v Roku literatúry 2024 zapojí do medzinárodného projektu na podporu dramatického písania Fabulamundi Playwriting Europe ako partner Divadla LETÍ.

Úspešný medzinárodný projekt má v záujme zachovania európskych hodnôt a kultúrneho dedičstva za cieľ priblížiť súčasnú dramatikú mladším generáciám, podporovať kreatívne písanie a vytvoriť medzinárodnú komunitu dramatických autorov.

Fabulamundi bude inovovať európske písanie hier tým, že sa pokúsi vyvinúť a otestovať novú metodiku pre výchovu a školenie novej generácie dramatikov, ktorá do stredu záujmu stavia dramaturgiu, pokúša sa minimalizovať profesijné prekážky a snaží sa do procesu tvorby integrovať digitálne nástroje a prostriedky.

Metodika sa bude testovať v 9 krajinách a bude ju implementovať konzorcium 14 organizácií pôsobiacich v oblasti divadla a dramaturgie vo všetkých európskych regiónoch. Okrem toho bude metodika hodnotená a šírená v rámci Culture Action Europe a European Theatre Convention, čím sa zaistí jej medzinárodný dosah.

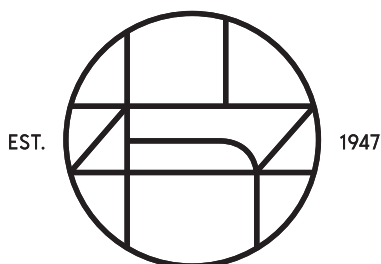
Od marca sa autori rôznych krajín začnú na pravidelných workshopoch stretávať so štvoricou mladých režisérov, medzi ktorými bude aj študent Vysoké školy múzických umení v Bratislave Ctibor Němec. V priebehu roka 2025 spoločne pripraví veľkú medzinárodnú inscenáciu, ktorá vznikne v koprodukcii s divadelným festivalom Divadelní svět Brno.

Slovenský inštitút Praha
Hyberná 1
110 00 Praha 1, Česká republika
www.slovenskyinstitut.cz
Tel: +420 721 466 298
E-mail: si.prague@mzv.sk

Sponzorom Slovenského inštitútu v roku 2024 je:

JAVORINA

Zmena programu vyhradená.
Zodpovedná redaktorka: Ľubica Krénová.

Účasťou na podujatiach Slovenského inštitútu v Prahe dávate súhlas so spracovaním osobných údajov.
Vaše osobné údaje nebudú poskytnuté tretím stranám na ďalšie spracovanie bez vášho vedomia.